

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **G. T. A. T. Ch.**
st. příslušnost:
t. č. pobytem:
zastoupen obecnou zmocněnkyní R. Ř.
bytem

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
se sídlem Hradčanské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2020, č. j. 302721/2020-VO,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2020, č. j. 302721/2020-VO, a rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Dillí o žádosti o udělení víza č. X, *se ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný *je povinen* zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3.000 Kč k rukám jeho obecné zmocněnkyně R. Ř., bytem, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce je manželem občanky ČR. Požádal o krátkodobé vízum. Velvyslanectví ČR v Dillí a žalovaný však rozhodli o jeho neudělení. Sňatek žalobce s jeho

manželkou vyhodnotili jako účelový. Podle žalobce ovšem žalovaný neprokázal účelovost manželství. Krajský soud proto musel posoudit, zda má žalobce pravdu.

II. Rozhodnutí správních orgánů a související skutkové okolnosti

a. Žádost o vízum a pohovor se žalobcem

2. Žalobce podal dne 10. 10. 2019 coby manžel české občanky, paní R. Ř., žádost o krátkodobé vízum rodinného příslušníka občana ČR/EU. Podal ji na Velvyslanectví ČR v Dillí („velvyslanectví“) pod č. X. Jednalo se o druhou žádost, tu první podal před dvěma měsíci. Téhož dne velvyslanectví se žalobcem provedlo pohovor. Během něj uvedl, že je s manželkou seznámil před třemi nebo čtyřmi lety jejich společný přítel – bývalý druh současné manželky žalobce a otec jejího syna. Nejprve spolu mluvili přes telefon asi v květnu roku 2016. Poté se osobně potkali na Srí Lance v červenci 2017 (žalobce nejprve uvedl, že to bylo v roce 2016, poté se opravil a uvedl rok 2017). Manželka na Srí Lanku přiletěla s jejím synem a bývalým druhem. Během tohoto pobytu společně cestovali po Srí Lance. Navštívili i žalobcovo rodné město a jeho rodiče. Jeho manželka chtěla poznat žalobce a jeho rodinu. K návštěvě ji pozval on, protože už tehdy byli do sebe zamilovaní. Velvyslanectví se žalobce dotazovalo na bývalého druha jeho manželky a jejich vztah. Žalobce také uvedl, že jeho manželka má v Brně dva byty. V jednom z nich žije ona a ve druhé bývalý druh s jejich synem. Později žalobce uvedl, že syn žije v bytě s mámou. S manželčíným synem je podle svých slov v občasném kontaktu, jsou přáteli na sociálních sítích. Ví, že mu je 14 let, má dobré studijní výsledky (žalobce věděl, že na vysvědčení měl samé jedničky, jen z češtiny dvojku), rád hraje počítačové hry a jezdí na kole.
3. Z pohovoru vyplynulo, že manželka žalobce se mu nejprve snažila zprostředkovat zaměstnání v ČR a získání termínu pro osobní podání žádosti o zaměstnaneckou kartu. Sehnala mu tu práci v drůbežárně. Pracuje tam i její bývalý druh. Termín pro podání žádosti o zaměstnaneckou kartu se sjednat nepovedlo.
4. K průběhu vztahu žalobce uvedl, že prvá návštěva jeho manželky na Srí Lance trvala 21 dní. Poté se viděli v červenci 2019, kdy měli svatbu. Častěji se nesetkávali z finančních důvodů. Vzít se rozhodli asi tři měsíce před svatbou. Sňatek navrhla manželka po telefonu. Následně zařídila veškeré potřebné dokumenty. Svatba byla komorní, účastnili se jí pouze dva svědkové (žalobcův bratr a jeho nejlepší kamarád) a oddávající úředník. Na větší obřad podle žalobce neměli peníze. Vyměnili si snubní prstýnky a po obřadu šli na společný oběd. Žalobce popsal, co měli s manželkou při svatebním obřadu na sobě.
5. Žalobce zmínil, že on a jeho rodina jsou budhisté. Jeho manželka je ateistka. Má ekonomické vzdělání a pracuje v investiční společnosti. On dokončil střední ekonomickou školu a na Srí Lance pracuje jako hlídač v muzeu na oddělení archeologie. Žalobce nemá žádné úspory, letenky vždy platí jeho žena. Mezi její záliby patří zahradničení. Oba také rádi cestují. Byli spolu v Indii. S manželkou komunikují anglicky, oba se trochu učí rodný jazyk toho druhého. Ke komunikaci využívají i internetový překladač. K dotazu, co žalobce na jeho budoucí ženě zaujalo, uvedl, že se snažila zlepšit jeho životní úroveň. Žalobce by si rád v Brně otevřel srílanskou restauraci. Ze začátku by ale pracoval v drůbežárně, kde má

pořád sjednanou smlouvu. Na dotaz ohledně věku manželky uvedl, že jí je 45 let. Plánují spolu mít děti. Závěrem pohovoru žalobce odpovídal na otázky o realitách České republiky. Věděl, že ČR má dvě části – Čechy a Moravu a Slovensko je už samostatný stát. Zná Pražský hrad (ale nedokázal jej identifikovat na předložené fotografii) a Tančící dům (bližší informace o něm ale neví). O Brně věděl, že je to rodné město jeho ženy a žije tam 318 000 obyvatel. Na konci pohovoru žalobce předložil USB disk s fotografiemi a „fyzickým“ videem.

b. Pohovor s manželkou žalobce

6. Koncem října 2019 provedla cizinecká policie pohovor s manželkou žalobce. Během něj manželka žalobce správně uvedla jméno, datum a místo narození svého manžela. K jejich seznámení řekla, že k němu došlo před čtyřmi lety prostřednictvím jejího bývalého partnera, se kterým má syna. Bývalý partner je taky původem Srí Lančan, ale již má české občanství. V ČR žije 17 let a pracuje v drůbežárnách. Žalobce je jeho rodinný přítel. On navrhl seznámení žalobce s jeho současnou manželkou, která nemá žádné žijící příbuzné. Seznámili se přes telefon. Předtím ho viděla pouze na fotce. Osobně se poprvé viděli v roce 2017 na Srí Lance, kam přicestovala spolu se synem a bývalým partnerem, kterým tam jel navštívit svou rodinu. Ona a žalobce spolu cestovali po ostrově. Strávila tam celkem tři týdny. K vývoji jejich vztahu uvedla, že po této návštěvě si volali, psali a posílali různé fotky. Jejich přátelství přerostlo v partnerský vztah hned po této návštěvě. Zjistili, že si rozumí a mají stejné názory. Reference měla od bývalého partnera. Jejich záměrem je společný život.
7. Komunikují spolu anglicky. Ze začátku manžel používal překladač, časem se ale v jazyku zlepšil. Trochu se učí i česky. Ona umí několik slov v jeho rodné řeči. Psát je ale těžké. Má spoustu učebnic.
8. Zaujal ji svou upřímností, nesobectvím, otevřeným srdcem, nadšením pro společný život a celkově tím, že je to hodný člověk. To, že je mladší, jí nevadí. Nemají mezi sebou žádná nedorozumění. Věk pro ně není důležitý.
9. Manželka žalobce dále zmínila, že koncem roku 2018 žalobce žádal o „klasické“ krátkodobé vízum, které mu pomáhala vyřizovat. Nedokázal ale prokázat své finanční zajištění na Srí Lance. Vízum proto nedostal. Také několikrát žádali o zaměstnaneckou kartu na základě pracovní smlouvy v drůbežárně. Nepovedlo se jim ale získat termín k pohovoru. V červenci 2019 žalobce žádal o vízum rodinného příslušníka, které velvyslanectví neudělilo. V Evropě nikdy předtím nebyl, cestoval pouze dvakrát do Indie. V EU nemá žádné příbuzné, zná pouze jejího bývalého partnera. Na dotaz ohledně rodiny žalobce jeho manželka uvedla, že jeho nejbližší rodinu zná.
10. Na finanční tíseň si žalobce nikdy nestěžoval. Jeho rodina je zvyklá žít ve skromných poměrech. O minulých vztazích žalobce uvedla, že měl první lásky na základní škole. Při jejich první společné noci byl panic. Budhismus zakazuje předmanželský fyzický kontakt. Žalobce ví o jejím vztahu s bývalým partnerem, zná jejího syna i její finanční situaci. S jejím synem vychází bez problémů. Baví se spolu anglicky, mají podobné zájmy. Syn jej vnímá jako staršího bratra. Na dotaz ohledně plánování svatby uvedla, že o ní společně uvažovali a ona řekla, že by jí

chtěla mít na Srí Lance. Nemyslela si, že se někdy bude vdávat. Neměla potřebu vzít si ani bývalého partnera. Se žalobcem se před svatbou osobně potkali dvakrát. Potřetí v říjnu 2019. To již byli manželé. Chtěla by se s ním setkávat častěji, ale je to finančně náročné. Následně popsala průběh svatby, včetně jmen svědků a svatebního oblečení. Svatbu zařizovali společně. Hostinu neměli, pouze šli na oběd. Vyměnili si prstýnky. Svatební cestu strávili prohlídkou ostrova, pak jeli do Indie. Rodičům žalobce nevadilo, že na svatbě nebyli. Žalobce jí ukázal své rodné město, navštívila jej třikrát. Seznámil ji s nejbližší rodinou a známými z vesnice. Zнала jména manželových rodičů i sourozenců.

11. Manželka žalobce o něm věděla, že na škole hrál kriket, jezdí na kole a na motorce. Zajímá se o lyžování a bruslení, které by rád zkusil. Jako jejich společné zájmy označila cestování, zahradničení, PC a sport. Jeho oblíbené jídlo je ostré kari. Českou kuchyni mu nevařila. Na Srí Lance k tomu nelze sehnat potřebné potraviny. Věděla, že manžel nemá žádnou alergii ani jinou nemoc, že nenosí brýle a občas kouří.
12. Od žalobce doposud jako dárek dostala přívěsek na krk, pár upomínkový věci, náramek, obrázek a nějaké drobnosti. Žádný finanční obnos od něj nedostala. Podílel se finančně na cestování. Letenky platila ona sama. Manželka žalobce podniká jako OSVČ v pojišťovně, kde pracuje 27 let. Vlastní byt po rodičích, zahradu s chatkou, dvě garáže a auto. V dalším státním bytě po prarodičích platí nájem. S manželem žádné společné finanční závazky nemají. Věděla, že manžel pracuje v archeologickém ústavu, kde měsíčně vydělává 29.000 rupií. Zнала také jeho vzdělání. K představám ohledně společné budoucnosti uvedla, že s manželem chtějí společně žít, bydlet, cestovat a chtěli by také dítě. Žít chtějí v ČR. Je pro ni nereálné, aby žila na Srí Lance. V ČR má zázemí, syna, práci a manžel zde má pracovní smlouvu. Na Srí Lance by ona neměla nic. Závěrem pohovoru uvedla základní geograficko-politické informace o Srí Lance.

c. Rozhodnutí velvyslanectví

13. Velvyslanectví žalobci vízum neudělilo. Dospělo k závěru, že se žalobce dopustil obcházení zákona uzavřením účelového sňatku. V odůvodnění rozhodnutí poukázalo na to, že uzavření manželství předcházela velmi krátká známost trvající pouze 25 dní. Vztah žalobce s jeho manželkou proto nebyl dlouhodobý a pevný. Svatba měla pouze formální povahu, za přítomnosti dvou svědků. Manželé měli civilní oděv. Neměli žádné hosty, což odporuje českým i místním tradicím.
14. V době seznámení existovala mezi manželi jazyková bariéra, která přetrvává. Jako společný jazyk oba uvedli angličtinu. Během pohovoru se žalobcem se ovšem komunikace v angličtině ukázala být velice obtížnou. Žalobce nerozuměl dotazům, musely se několikrát opakovat. Přitom žalobce tvrdil, že se od seznámení s manželkou v angličtině zlepšil. S touto jazykovou bariérou by manželé nedokázali řešit složité životní otázky, jako je výchova dětí či hypotéka. Manželé nepřijali žádný finanční závazek a žalobce zároveň nemá žádné úspory.
15. Mezi manželi existuje velký věkový rozdíl, mají odlišné náboženské vyznání a pocházejí z odlišného kulturního prostředí. V žádné cizí zemi kromě Indie spolu doposud nebyli. Nelze proto vyloučit, že v budoucnu mezi nimi bude docházet

k nedorozuměním. Přestože žalobce plánuje usadit se v ČR, jeho znalosti českých realit jsou velmi kusé.

16. Velvyslanectví má pochybnosti o skutečných záměrech žalobce také proto, že při pohovoru uvedl, že se v minulosti neúspěšně snažil získat jiné pobytové oprávnění. V ČR plánoval pracovat ještě dřív, než se oženil.

d. Rozhodnutí žalovaného

17. Proti rozhodnutí velvyslanectví podal žalobce žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza. Žalovaný shledal rozhodnutí velvyslanectví za souladné s § 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR („zákon o pobytu cizinců“).
18. Žalovaný uvedl, že při posuzování žádosti o nové posouzení postupoval ve smyslu Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES, č. COM (2009) 313 („Sdělení Komise“). Zohlednil také Sdělení Komise č. COM (2014) 604, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU („Příručka“).
19. Žalovaný v souladu s těmito doporučeními nejprve zkoumal, zda existují indikativní kritéria poukazující na to, že zneužití práv manžely je nepravděpodobné. Žalovaný nemohl konstatovat, že by žalobce bez uzavření sňatku získal vízum. S ohledem na jeho finanční situaci by jej při žádosti o standardní vízum považovali za ekonomického migranta. Před svatbou se pár podle manželky žalobce setkal pouze dvakrát. Žalobce uvedl, že se setkali jednou a druhá návštěva jeho manželky již byla za účelem uzavření sňatku. Pár nepřijal žádný společný finanční závazek. A jejich manželství netrvá dlouhou dobu. Na první pohled proto manželství žalobce nelze podle žalovaného považovat za neúčelové.
20. Dále žalovaný poukázal na několik nesrovnalostí v odpovědích manželů. Žalobce ohledně doby a způsobu seznámení uvedl, že to bylo v roce 2016 prostřednictvím bývalého partnera své manželky. Následně se opravil a uvedl rok 2017. O tomto roce hovořila také jeho manželka. Ta uvedla, že se se svým bývalým partnerem se seznámila v roce 2001 v Abú Dhabí, kde pracoval jako animátor a plavčík. Žalobce ale uvedl, že tam pracoval jako pokojský („room boy“). Žalovaný poukázal také na to, že bývalého partnera své manželka žalobce označuje jako společného přítele. Žalobcova manželka k roli svého bývalého partnera při seznámení s manželem uvedla, že jí nabídl seznámení se svým známým se Srí Lanky. Rozpor objevil žalovaný také v odpovědích na otázku, kolikrát se setkali před svatbou. Žalobce hovořil o jednom třítydenním pobytu v roce 2017. Při další návštěvě proběhla svatba, zatímco jeho manželka hovoří o dvou pobytech na Srí Lance a následné cestě v červenci 2019 za účelem uzavření sňatku.
21. Rozporné informace podle žalovaného žalobce poskytl i ohledně pobytu své manželky a jejího syna na Srí Lance v roce 2017. Nejprve uváděl, že všichni bydleli v jednom pokoji a poté mluvil o dvou oddělených pokojích. Rozpor byl i v tvrzení žalobce že syn jeho manželky žije v bytě společně se svým otcem, zatímco ona tvrdila, že syn žije s ní.

22. Mezi manžely podle žalovaného existuje jazyková bariéra. Pohovor s žalobcem velvyslanectví vedlo s obtížemi. Sám přiznal, že využívá internetový překladač.
23. Žalovaný také zdůraznil, že svatba proběhla velice formálním způsobem, bez hostů a hostiny. Neúčastnili se jí ani nejbližší rodinní příslušníci žalobce. Jeho manželka na jednu stranu zdůraznila tradici absence předmanželského fyzického kontaktu, na druhou stranu celá svatba proběhla v rozporu s tradicemi a kulturou žalobce.
24. Žalovaný má za to, že žalobce přistoupil k uzavření sňatku pouze za účelem získání práva volného pobytu v EU poté, co jeho předchozí pokusy získat pobytové oprávnění, neměly úspěch. Jeho záměrem není vést se svou manželkou společný život. Ani ona ostatně nedokázala vysvětlit, proč se žalobcem, na rozdíl od svého bývalého partnera, vstoupila do manželství. Okolnosti jejich rozchodu a současného vztahu jsou nejasné. Žalobce na otázku, proč se jeho manželka se svým partnerem rozešla, odpověděl, že je starý a jeho manželka nemá žádnou rodinu. Na druhou stranu uváděl, že její bývalý partner bydlí v bytě se svým synem. Jeho odpovědi podle žalovaného moc nedávají smysl. Žalobce se prokazatelně nachází ve složité sociální situaci. Pracuje jako hlídač, nemá žádné úspory a sám uvedl, že mu jeho manželka pomáhá zvyšovat životní úroveň.
25. Tyto skutečnosti podle žalovaného svědčí o tom, že manželství žalobce a paní Ř. je účelové. Byl tu proto důvod pro neudělení víza.

III. Žaloba

26. Žalobce namítá, že správní orgány neprokázaly účelovost jeho manželství s paní Ř. Délka trvání manželství podle žalobce nemůže být důvodem zamítnutí žádosti o vízum. Jako manželé mají právo na společný život již od okamžiku uzavření sňatku. Pokud jde o finanční závazky, je pochopitelné, že v situaci, v jaké se s manželkou nacházejí, zatím žádný závazek nepřijali. Bylo by to nezodpovědné.
27. Žalobce nesouhlasí s existencí jazykové bariéry. V zemi původu žalobce nemá příležitost studovat český jazyk. S manželkou však bez potíží komunikuje v angličtině a překladač používá pouze výjimečně.
28. Svatba podle žalobce nebyla formální, ale komorní. Po obřadu na místním úřadě následoval společný oběd se svědky a poté výlet na safari. Tuto formu obřadu manželé zvolili z finančních důvodů.
29. Není pravdou, že by žalobce absolvoval několik pokusů získat zaměstnaneckou kartu nebo vízum. Neúspěšně o turistické vízum žádal pouze jednou v roce 2018 na základě pozvání jeho současné manželky. Chtěli spolu strávit nějaký čas v ČR.
30. K seznámení se svou manželkou žalobce uvedl, že skutečně proběhlo prostřednictvím jejího bývalého partnera. Ten v minulosti získal státní občanství ČR. Avšak nejen kvůli tomu, že má s manželkou žalobce syna, jak to vyznívá z rozhodnutí žalovaného. Žil v ČR po dobu 15 let, měl zaměstnání a plnil všechny své zákonné povinnosti. V rozhodnutí se nesprávně uvádí Abú Dhabí jako místo, kde se manželka žalobce se svým bývalým partnerem seznámila. Bylo to v Dubaji.
31. Žalobce odmítá, že se s manželkou liší v odpovědi na dotaz ohledně počtu setkání před svatbou. Žalobce pravdivě mluvil o jejím třítýdenním pobytu na Srí Lance v roce 2017 a podobně dlouhé návštěvě v roce 2019, kdy proběhla svatba. Podle

žalovaného manželka žalobce hovořila o dvou pobytech na Srí Lance před svatbou a následné cestě v červenci 2019 za účelem sňatku. Ona však vypověděla, že se se žalobcem fyzicky setkala dvakrát a potřetí v říjnu 2019, kdy již byli manželé.

32. Žalobce dále vysvětluje některé nesrovnalosti z pohovoru. Uvedl, že při návštěvě jeho manželky na Srí Lance, s ní cestoval i její bývalý partner, který zde chtěl navštívit svou rodinu. Všichni společně bydleli v jednom hotelu, ve kterém měli k dispozici dva oddělené menší pokoje, kuchyň, toaletu, sprchu a verandu. Žalobce s manželkou sdíleli jeden pokoj, její bývalý partner se synem ten druhý. Cestovali pak po ostrově někdy společně a někdy odděleně. V ČR má manželka žalobce dva byty, v jednom z nich žije společně se synem, trvalé bydliště má syn v druhém z bytů, stejně jako jeho otec. Své zázemí má v obou bytech.
33. Závěrem žalobce poukázal na zprávu o ambulantním vyšetření jeho manželky v krizovém centru psychiatrické kliniky. Kvůli tomu, že nemůže vést s manželem společný život, jakož i kvůli dalším rodinným událostem manžela, je ve špatném psychickém stavu. V ČR nemá žádnou rodinu, v době karantény zůstala sama. Manžel je její jedinou oporou.

IV. Vyjádření žalovaného

34. Žalovaný odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

V. Posouzení věci krajským soudem

35. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení ústního jednání, přestože žalovaný jeho konání požadoval. Krajský soud však postupoval podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., který umožňuje zrušit rozhodnutí žalovaného pro vady řízení bez jednání.
36. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně ve složení soudu. Samosoudkyni, které byla věc původně přidělena, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci.

a. Základní právní východiska

37. Zákonný důvod rozhodnutí o neudělení krátkodobého víza žalobci upravuje § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Podle něj se cizinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana EU, sám není občanem EU a hodlá doprovázet nebo následovat občana EU na území, krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství.
38. Uzavřením sňatku žalobce získal postavení rodinného příslušníka občana EU [§ 15a odst. 1 písm. a) ve spojení s § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců]. Z tohoto titulu mu přísluší právo na vstup a pobyt v ČR přiznané směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států („směrnice

- 2004/38/ES“). Za účelem realizace tohoto práva má také nárok na udělení krátkodobého víza. Neudělení víza proto představuje omezení práva žalobce na vstup na území ČR. Takové omezení musí splňovat podmínky stanovené směrnicí 2004/38/ES. Ta v čl. 35 umožňuje odeprít právo přiznané směrnicí v případě zneužití nebo podvodu, například v podobě účelových sňatků.
39. Bližší definici pojmu účelový sňatek nebo postup při jejich odhalování, směrnice neobsahuje. Zákon o pobytu cizinců výslovně neurčuje konkrétní znaky, které by napomáhaly vymezit, v jakých případech lze manželství považovat za účelové. Jako nezávazná výkladová vodítka lze využít Sdělení Komise a Příručku. To ostatně udělal i žalovaný.
40. Sdělení Komise definuje účelové sňatky jako „sňatky uzavřené *vylučně* za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok. Sňatek není možné považovat za účelový sňatek pouze z toho důvodu, že je spojen výhodou přistěhovalectví, nebo s jinou výhodou. Kvalita vztahu není pro použití článku 35 relevantní“ (zvýraznění doplnil krajský soud).
41. Obdobně se k charakteru účelových sňatků vyjádřil také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40: „Pokud cizinec získá právní status manžela unijního občana a správnímu orgánu doloží vznik manželství, je na něj nutné pohlížet jako na rodinného příslušníka unijního občana, aniž by musel prokazovat pravost uzavřeného manželství. *Teprve v případě, pokud se správnímu orgánu podaří na základě řádných skutkových zjištění jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli v plánu vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství.* Jinými slovy, důkazní břemeno ohledně doložení nabytého právního statusu leží na cizinci, *za skutkové prokazování účelovosti manželství je plně odpovědný správní orgán.* Rovněž zde má být přiměřeným způsobem respektována prastará právní zásada (jakkoli si Nejvyšší správní soud je vědom toho, že původ a vlastní smysl této zásady je mimo oblast veřejného práva), že rozhodováno má být *in favorem matrimonii*, tj. ve prospěch manželství“ (zvýraznění doplnil krajský soud).
42. Pokud cizinec řádně doloží uzavření sňatku, platí vyvratitelná domněnka, že manželství neuzavřel s úmyslem obejít zákon o pobytu cizinců. Důkazní břemeno ohledně prokázání opaku leží výhradně na správních orgánech. *Pokud tedy správní orgány nedokáží prokázat, že k uzavření manželství daném případě došlo výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu, musí vízum udělit.*
43. Za účelem zamezení vytváření zbytečných zátěží a překážek Komise určila soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv nepravděpodobné (pozitivní kritéria), anebo naopak nasvědčují tomu, že existuje možný úmysl zneužít práva přiznaná směrnicí výlučně s cílem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví (negativní kritéria). Mezi pozitivní indikativní kritéria patří to, že:
- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
 - pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,
 - pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu,

- pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.).
44. Naopak v rámci negativních indikativních kritérií lze zohlednit to, že:
- pár se před svatbou nikdy nesetkal,
 - pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
 - pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí,
 - důkaz o peněžní částce nebo daru předaných aby došlo k uzavření sňatku (s výjimkou peněz nebo darů předaných jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),
 - v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
 - rozvoj rodinného života pouze v době přijatého příkazu k vyhoštění,
 - pár se rozvedl krátce potom, co dotyčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu.
45. Tato kritéria by však správní orgány měly považovat pouze „za podněty pro zahájení vyšetřování, aniž by z nich bylo možné vyvozovat automatické závěry výsledků nebo dalšího šetření“ (viz Sdělení Komise, oddíl 4.2).
46. Posouzení, zda se jedná o účelové manželství, je otázkou skutkovou (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43, bod 23). Správní orgány musí zjistit skutkový stav v takovém rozsahu, aby o závěru o účelovosti manželství neexistovaly důvodné pochybnosti. Jak krajský soud vysvětlí v následující části rozsudku, to se v tomto případě správním orgánům nepovedlo. Žalovaný dostatečně neprokázal, že by žalobce uzavřel manželství účelově.

b. Použití základních právních východisek na případ žalobce

47. Z rozhodnutí žalovaného vyplývá, že stěžejními důvody, které jej vedly k závěru o účelovosti sňatku, byly nesrovnalosti ve výpovědích manželů, existence jazykové bariéry spolu s okolnostmi jejich seznámení a následného uzavření sňatku. Krajský soud má za to, že tyto skutečnosti samy o sobě, ani ve svém souhrnu dostatečně neprokazují, že by výlučným důvodem sňatku byla snaha žalobce získat právo pobytu v ČR, resp. EU.
48. S žalovaným lze souhlasit, že žalobce a jeho manželka nesplňují žádné z pozitivních indikativních kritérií, která by poukazovala na nepravděpodobnost zneužití práva. To však ještě neznamená, že se jedná o účelový sňatek. Znamená to pouze tolik, že bylo namístě, aby správní orgány otázky případné účelovosti sňatku věnovaly bližší pozornost.
49. Zároveň nelze konstatovat, že by manželé splňovali některé z negativních indikativních kritérií, které by svědčilo o účelovosti manželství. Jediným z výše vyjmenovaných kritérií, se kterým žalovaný pracuje, je existence jazykové bariéry. Na rozdíl od žalovaného se však krajský soud nedomnívá, že by mezi manžely existovala natolik závažná jazyková bariéra, aby ji bylo možné považovat za důkaz účelovosti manželství.

50. Příručka umožňuje jako negativní kritérium zohlednit to, že „pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí.“ Je totiž pochopitelné, že pokud dva lidé nemluví žádným společným jazykem, jen stěží si mohou vytvořit plnohodnotný vztah. Manželé jako společný komunikační jazyk uvedli angličtinu. Ani jeden z manželů není rodilý mluvčí angličtiny. A u žalobce lze s ohledem na průběh pohovoru uznat, že jeho angličtina je zřejmě slabší. To však neznamená, že by bylo možné konstatovat, že manželé nemají společný jazyk, kterému oba rozumí.
51. Za výstižný v tomto ohledu považuje krajský soud názor veřejného ochránce práv, který v šetření ve věci účelového sňatku ohledně posuzování jazykové bariéry konstatoval: „Cílem Sdělení Komise totiž zcela jistě není, aby za ‚opravdová‘ manželství byla členskými státy považována pouze ta, ve kterých manželé komunikují bez problémů o všech otázkách společného života. Jazyková bariéra jako indicie účelového manželství je zde uvedena proto, že může svědčit o velmi nízké či nulové komunikační potřebě, a tedy vyvolávat vážné pochybnosti o existenci skutečného rodinného života mezi manžely“ (viz zprávu o šetření ze dne 10. 5. 2012, sp. zn. 4715/2011/VOP, dostupnou zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3792>).
52. V případě žalobce a jeho manželky správní orgány nezpochybňovaly jejich vzájemnou komunikační potřebu. Z výpovědí manželů neplyne, že by jim komunikace v anglickém jazyce činila problémy. Rovněž celý pohovor se s žalobcem, ač s jistými obtížemi, vedl v angličtině. Pokud v tomto ohledu měly správní orgány pochybnosti, mohly žalobce, případně jeho manželku vyzvat například k doložení ukázky vzájemné komunikace. Jejich závěr o existenci jazykové bariéry mezi manžely je však bez dalšího nepodložený.
53. Za relevantní pro posuzování účelovosti manželství krajský soud obecně považuje hodnocení obsahu pohovorů. Skutečnost, že pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají, je jedním z indikativních kritérií naznačujících možné zneužití. Obsah odpovědí manželů však správní orgány musí hodnotit objektivně. Jak uvádí Nejvyšší správní soud, „odpovědi na otázky při pohovorech zpravidla nebudou zcela a jen rozporné, nelze tyto pohovory vyhodnocovat paušálně pouze formou vyhledávání rozporů, které jsou zjevné z prostého jazykového vyjádření odpovědí na kladené otázky, nýbrž je nezbytné posuzovat odpovědi učiněné při osobních pohovorech i ve svém celku [...]. Tedy je třeba vzít v potaz i různé kulturní a společenské prostředí, v němž dotčené osoby dosud (před sňatkem) žily, v různém nazírání, byť identických otázek a relevantních skutečností z pohledu muže a ženy, i vzhledem k významu, který mohou určitým skutečnostem obě pohlaví více či méně přikládat. Za nedostatečné je naopak třeba považovat posouzení výsledků osobních pohovorů pouze formálním způsobem“ (rozsudek ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015-30). Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku upozorňuje, že pokud se správní orgány dovolávají toho, že se manželé neshodují v důležitých osobních informacích, které se jich týkají, je nejdříve potřeba vyložit, které informace považují za důležité pro posouzení žádosti o vízum. Teprve poté mohou konkrétně posoudit naplnění tohoto kritéria.

54. Nejvyšší správní soud zároveň varuje před tendenčním vyhodnocováním pohovorů: „Správní orgán nemůže v případě podezření, že by se mohlo jednat o účelově uzavřené manželství, vybírat pouze ty skutečnosti, které svědčí pro závěr, že manželství bylo uzavřeno účelově. Musí naopak nestranně posoudit skutečnosti svědčící pro i proti tomuto závěru. V případě pochybností musí dát přednost závěru, že manželství účelově uzavřeno nebylo. V odůvodnění rozhodnutí musí správní orgán jasně a přezkoumatelně vysvětlit jednak, co vyvolalo pochybnosti o řádnosti manželství, jednak jaké všechny skutečnosti během řízení zjistil, které z nich hovoří ve prospěch závěru, že se jedná o řádné manželství, a které naopak proti tomuto závěru. Teprve na základě těchto úvah pak může správní orgán ve věci rozhodnout“ (rozsudek ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018-39, bod 19 a 20).
55. *V případě žalobce však žalovaný postupoval způsobem, jaký Nejvyšší správní soud v uvedených rozsudcích kritizoval.* Na jedné straně totiž žalovaný neopomenul žádnou sebemenší nesrovnalost ve výpovědích manželů. Na straně druhé zcela pomíjí okolnosti svědčící v prospěch závěru, že manželství není účelové. Rozpory, které objevil, se navíc netýkaly skutečností podstatných pro posouzení účelovosti sňatku. Mezi tyto podstatné skutečnosti lze obecně zařadit jejich osobní údaje, okolnosti prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají. Žalovaný však pouze poukazuje na nalezené rozpory, aniž by vyložil, proč zrovna tyto odpovědi považuje za podstatné.
56. Za relevantní lze považovat odpovědi manželů na otázku ohledně počtu setkání před svatbou. Žalovaný v nich spatřuje rozpor. Vzhledem k tomu, že osobně manželé před svatbou strávili pouze omezenou dobu, lze od nich očekávat, že budou umět tuto dobu dostatečně spolehlivě určit. Krajský soud však dává za pravdu žalobci, že ve skutečnosti v odpovědích manželů žádný rozpor nevznikl. Oba manželé shodně vypověděli, že se před svatbou osobně potkali dvakrát. A v rámci druhé návštěvy proběhla svatba. Není pravdou, jak uvádí žalovaný, že by manželka žalobce mluvila o dvou pobytech na Srí Lance a třetím v červenci 2019 za účelem uzavření sňatku. Na otázku ohledně počtu setkání odpověděla, že fyzicky se s manželem setkali dvakrát. Potřetí v říjnu již byli manželé. Žádný rozpor mezi jejich výpověďmi proto v této otázce ve skutečnosti není.
57. Další nesrovnalosti žalovaný shledal v odpovědích žalobce ohledně prvního pobytu jeho manželky na Srí Lance (zda bydleli v jenom nebo dvou pokojích hotelu), ohledně toho, v kterém ze dvou bytů manželky žalobce bydlí její syn, a ohledně toho, jaké zaměstnání vykonával bývalý partner jeho manželky v době, kdy se s ním seznámila (zda byl plavčík nebo pokojský). První vytýkaná nesrovnalost se týká okolností jejich prvního osobního setkání. Má proto relevanci. Ani zde však krajský soud nespatřuje v odpovědích manželů rozpory. Pokud žalobce v pohovoru nejprve uvedl, že oba i s manželčiným synem a bývalým partnerem bydleli v jednom pokoji a pak se opravil, že šlo o dva oddělené pokoje, jde spíše o jazykové nedorozumění během pohovoru. Ze žaloby, ve které žalobce tento zdánlivý rozpor vysvětluje, navíc plyne, že se jednalo o apartmán, kde byly dva samostatné menší pokoje a další zázemí. Stejně tak žalobce v žalobě přesvědčivě vysvětlil zdánlivý rozpor týkající se místa, kde bydlí manželčin syn. Pokud jde o původní povolání bývalého partnera manželky žalobkyně, tato informace není pro

posouzení charakteru sňatku nijak zásadní. Žalobce navíc věděl, že se setkali v roce 2001 v hotelu v Dubaji.

58. Za zásadní pro věc považuje krajský soud naopak to, že v podstatných informacích ohledně svého seznámení, prvního setkání nebo o sobě navzájem, se manželé shodli. Vzájemně znali své osobní údaje, vzdělání i aktuální zaměstnání. Shodně popsali průběh svatebního obřadu i způsob jejich seznámení. Znali náboženské vyznání, záliby i rodinné poměry svého protějšku. Manželka žalobce věděla o jeho zdravotním stavu, znala jeho oblíbené jídlo nebo sport, kterému se věnoval na základní škole. Žalobce ji seznámil se svými příbuznými a několikrát s ní navštívil jeho rodné město. On sám naopak znal syna žalobkyně, měl přehled o jeho zájmech a studijních výsledcích. Oba manželé shodně uvedli, že se v rámci možností snaží učit rodný jazyk toho druhého. Oba se také shodli na tom, že by chtěli mít společného potomka. Ve světle těchto odpovědí se rozpory, které objevil žalovaný, jeví marginálními. *Nelze proto tvrdit, že by se manželé neshodli na podstatných skutečnostech, které se jich týkají.*
59. Paralelně vedené pohovory s manžely jsou přitom často nejdůležitějším důkazním prostředkem při prokázání účelovosti sňatku. Z těchto pohovorů mohou správní orgány zjistit, jaké byly motivy snoubenců ke vstupu do manželství, nakolik se znají a jaké jsou jejich plány na společný život. Je proto v zájmu velvyslanectví i žalovaného, aby se tyto pohovory vedly takovým způsobem, aby z nich vyplynulo co nejvíc podstatných informací pro posouzení případné účelovosti sňatku. *V případě, že i pro provedených pohovorech přetrvávají pochybnosti o upřímnosti úmyslů manželů vést společný život, a zároveň již správní orgány nemají k dispozici způsob, jak tyto pochybnosti odstranit, nemají jinou možnost, než vízum udělit.* V případě žalobce a jeho manželky však z pohovorů nevyplývá, že by se vzájemně dostatečně neznali a že by jediným motivem vstupu do manželství bylo pouze zajistit udělení víza žalobci.
60. Žalobce například dostal poměrně detailní dotazy na vztah jeho manželky s jejím bývalým partnerem. V rozhodnutí pak žalovaný poukazuje na to, že „okolnosti rozchodu a povaha vztahu mezi paní Ř. a otcem jejího dítěte jsou nejasné“. Krajskému soudu však není zřejmé, jakou má toto tvrzení relevanci pro posouzení charakteru současného manželství žalobce. Pokud se snad žalovaný snaží mezi řádky naznačit, že romantický vztah manželky žalobce a jejího bývalého partnera i nadále trvá (což by samozřejmě byla podstatná skutečnost), měl tento názor vyslovit jednoznačně a podložit jej konkrétními skutkovými tvrzeními. Manželka žalobce však ve skutečnosti během pohovoru vůbec nedostala dotaz na důvod svého rozchodu s bývalým partnerem a povahu jejich současného vztahu. To, že jsou i nadále v kontaktu, je přitom plně pochopitelné. Mají spolu nezletilého syna.
61. Jediným sporným bodem pak zůstává „formální“ způsob uzavření sňatku. Sdělení Komise sice samotnou formu vstupu do manželství neřadí mezi negativní ani pozitivní indikativní kritéria. Krajský soud však má za to, že v obecné rovině nic nebrání tomu, aby správní orgány k této formě při posuzování účelovosti manželství přihlédly. Tuto skutečnost však nelze hodnotit izolovaně, ale v kontextu dalších specifických okolností případu. Žalobce i jeho manželka přitom shodně vysvětlili, že důvodem, proč přistoupili k této formě sňatku, byla pouze jejich finanční situace. Honosnější svatbu si totiž nemohli dovolit. Toto

vysvětlení krajský soud - zejména v kontextu dalších okolností - přijímá. Přestože manželé nezvolili „tradiční“ svatební obřad, vyměnili si prstýnky. A podnikli společnou svatební cestu. Za svědky jim byli bratr a nejlepší kamarád žalobce, tedy blízké osoby. Svatbu navíc iniciovala současná manželka žalobce, nikoliv on sám. Pokud by jeho jediným cílem bylo dostat se do Evropy, šlo by očekávat iniciativu spíše z jeho strany. Velvyslanectví ve svém rozhodnutí uvádí, že k uzavření sňatku došlo poté, co se manželé viděli celkem 25 dní. Toto tvrzení však velvyslanectví vytrhlo z kontextu. Jejich vztah totiž trval mnohem delší dobu. Poprvé se osobně setkali v polovině roku 2017. Již po této návštěvě jejich vztah podle manželky žalobce přerostl ve vztah partnerský. Vztah na dálku tedy před svatbou udržovali téměř dva roky. Správní orgány to však nezohledňují.

62. Krajský soud uznává, že způsob, jakým se manželé seznámili i způsob, jakým uzavřeli manželství, zcela neodpovídá českým tradicím. Také nelze vyloučit, že rozhodnutí uzavřít sňatek a získat tím pro žalobce výhodné postavení rodinného příslušníka občana EU/ČR, částečně motivoval dřívější neúspěch žalobce při snaze získat termín k podání žádosti o zaměstnaneckou kartu či „klasické“ krátkodobé vízum. To však neznamená, že manželé nemají v úmyslu vést společný rodinný život. V tomto ohledu krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018-39, který trefně zmiňuje, že „[p]ři posuzování manželství je třeba mít vždy na zřeteli, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Lidé jsou různí, uzavírají sňatky z různých pohnutek a logicky se liší i následný obsah svazku. *Za účelově uzavřený proto nelze označit každý sňatek cizince s občanem EU, který v očích správního orgánu nedosahuje kvality ideálního modelu manželského vztahu, nebo který manželé uzavřeli mj. i z důvodu řešení pobytové situace cizince.* Jak totiž plyne z výše uvedené judikatury, je třeba dokládat snahu obejít zákon o pobytu cizinců, tj. uzavřít svazek pouze za účelem získat pobytové oprávnění, nikoliv nedokonalosti vztahu manželů“ (viz bod 21, zdůraznění doplnil krajský soud). Proto i pokud by manželé přiznali, že ke sňatku přistoupili proto, že se jiné způsoby vyřízení pobytového oprávnění pro žalobce ukázaly být marné, nelze jim to vyčítat, pokud zároveň žalovaný nedokáže prokázat, že spolu ve skutečnosti nechtějí žít.
63. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že se správním orgánům se nepodařilo prokázat, že manželství žalobce je účelové. Tvrzení žalovaného, že žalobce ve skutečnosti nemá zájem o život v ČR a jeho snahou je prostřednictvím sňatku s občankou ČR získat právo volného pobytu a pohybu, nemá oporu ve spisovém materiálu. Soudu proto nezbylo než jeho rozhodnutí, spolu s rozhodnutím velvyslanectví, zrušit.

VII. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

64. Z uvedených důvodů krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil. Skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy, resp. v nich nemá dostatečnou oporu. [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že stejnou vadou trpí i rozhodnutí velvyslanectví, přistoupil soud také k jeho zrušení (podle § 78 odst. 3 s. ř. s.). Rozhodnutí velvyslanectví není označeno žádným číslem jednacím nebo spisovou značkou. Datum jeho vydání je nečitelné a z obsahu spisu jej nelze zjistit. Proto soud toto rozhodnutí identifikoval pomocí čísla žádosti

o udělení víza, která jeho vydání předcházela. Tímto způsobem ostatně označuje rozhodnutí velvyslanectví také žalovaný. Soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.); v dalším řízení správní orgány váže právní názor soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Ve světle odůvodnění tohoto rozsudku bude velvyslanectví v dalším řízení muset znovu posoudit důvody neudělení krátkodobého víza žalobci. Nezvládne-li spolehlivě prokázat, že žalobce uzavřel sňatek *vylučně* za účelem získání práva volného pohybu a pobytu a že zároveň nemá v úmyslu vést se svou manželkou společný život, bude muset vízum žalobci udělit.

65. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 s. ř. s. Úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Ze soudního spisu soud zjistil, že žalobci přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu v částce 3 000 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, 17. března 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce